У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5237

РІК LXXVIII. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го ЧЕРВНЯ 1971 15 ЦЕНТІВ — 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 9, 1971 No. 107. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 8 червня 1971

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ ЗДОРОВ'Я, ОСВІТИ й Суспільної Опіки стверджує, що у шкільному році, який тепер закінчується, значно збільшилося число негритянських дітей, які навчаються разом із білими дітьми. В шкільному році 1970-1971 число чорних дітей в давніше „білих" школах збільшилося з 18-ох до 39.1 відсотка, а відсоток чорних дітей, які навчалися в „чорних" школах, зменшилося з 68-ох відсотків до 14.1 відсотка. Ці відсотки перевищують сподівання урядових чинників, в тому і самого президента Ніксона. Стан десегрегації шкільництва в південних стейтах може мати корисний вплив для Республіканської Партії під час виборів в 1972 р.

З НАЗЕМНОЇ СТАЦІ В КАЛІФОРНІЇ за допомогою ракети дали сигнал, щоб приспішити лет „Маринера 9", щоб він на один день вчасніше почав кружляти довкола Марса, ніж це передбачалося. „Маринер 9" має 13 листопада на висоті 750 миль почати кружляти навколо „червоної пляненти". Це кружляння має тривати три місяці, і під час нього Маринер має фотографувати Марса. Ці фота повинні дати якісь дані про те, чи на Марсі існує принаймні якесь примітивне життя.

КОНҐРЕСМЕН РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ із Коннектикат Роберт Г. Стіл заявив, що президент Ніксон вирішив приспішити відтягати з В'єтнаму американські збройні сили, коли довідався, що великий відсоток американських вояків у південно - східній Азії стали наркоманами. Конгресмен Стіл разом із конґресменом демократом Морганом Морфі з Іллиной відвідали В'єтнам, де вивчали проблему наркотиків між американськими збройними силами. Починаючи від грудня, що місяця мали б прибувати з В'єтнаму до ЗСА не по 14,000, а 20,000 вояків. До липня 1972 року мало б залишитися у В'єтнамі тільки 40,000 вояків.

ДО ВИБОРІВ ЩЕ МАЙЖЕ ПІВТОРА РОКУ, але вже зачинається передвиборча метушня в обидвох партіях. Конгресмен республіканець Пол МекКлоски в Конкорді в стейті Ню Гемшир заснував організацію, яка має започаткувати виборчу кампанію в його користь, бо він хоче кандидувати у правиборах проти президента Ніксона, якого поборює за ведення війни у В'єтнамі. В стейті Ню Гемшир правибори відбуваються вже в березні 1972 року.

ТЕПЕРІШНІЙ КОНГРЕС НЕ МОЖЕ ПОХВАЛИТИСЯ своїми законодатними успіхами, хоч вже минає півроку праці. З важливіших законів досі схвалено збільшення пенсії соціяльного забезпечення та продовжено повновласть для Президента зарядити контролю цін та платень на те, щоб припинити інфляцію. Конгрес відкинув один важний проєкт, а саме не схвалив фондів на будову літака, що мав летіти зі швидкістю 1,800 миль на годину. Понад 10 важливих законопроєктів чекають на вирішення в Конгресі. Ось деякі з них: висота витрат на виборчу кампанію в радіо й телевізії кандидатів на президента і кандидатів до Конгресу; створення агенції для охорони споживачів; допомога коледжам і студентам університетів та коледжів; поділ прибутків із федеральних податків між стейти й міста; визначення квот для привозу текстильних та інших товарів; схвалення висоти мінімальної допомоги незаможним родинам, збільшення пенсій соціяльного забезпечення та ін.

У СВІТІ

НАСЕЛЕННЯ ІТАЛІЙСЬКОГО ОСТРІВЦЯ ФІЛІКУДІ з задоволенням зустріло вістку, що з острівця незабаром перевезуть у невідому напряму 15 заарештованих відомих провідників „мафії". Їх було перевезено в тюрму на той острівець із Сицилії, і острів'яни почали боятися помсти „мафії" й замикали доми, чого перед тим ніколи не робили.

В РАЙОНІ ВЕЛИКОГО ІНДУСЬКОГО МІСТА Калькутта зареєстровано вже 60 смертних випадків від холери, і серед понад 8 мільйонів жителів міста наростає паніка. Епідемію холери принесли туди кілька тисяч бенгальців із таборів для втікачів на пакистансько - індуському кордоні. У тих таборах пошесть набрала загрозливих розмірів.

ФРАНЦУЗЬКЕ МОРСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ПОВІДОМИЛО, що совєтське нафтоналивне судно „Бучаров" зударилося із французьким військовим кораблем „Сюркуф" і розтяло його навпіл. Випадок стався в Середземному морі. При зіткненні загинули 9 французьких моряків. Носова частина французького корабля швидко потонула, а корбову дотягли до еспанського берега. Багато матросів зазнали попечень.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВЛАСТІ ЗАВЕРНУЛИ ДОДОМУ трьох туристів - жидів, двох із ЗСА і одного з Канади. Представник ізраїльської поліції в Тель Авіві повідомив, що Маркуса, Сіґельбаума і Розе завернено додому тому, що за даними „Інтерпол" вони замішані в організованих злочинах.

В ЯПОНІЇ ВИНИКЛИ НЕПОРОЗУМІННЯ на релігійному тлі. Більшість японців є буддистами, частина с чінтоїстами, а в багатьох домах дружньо між собою сусідують статуетки — персоніфікації обох віровизнань. Тепер Найвищий Суд Японії постановив, що чінтоїстські святкування, влаштовувані офіційними чинниками, є не конституційними, бо вони порушують відокремлення держави від Церкви. Один з комуністів зажадав навіть, щоб йому заплатили „відшкодування" за те, що він, як службовець, був змушений брати участь у релігійній церемонії, в яку він не вірить. Суд ствердив неконституційність свята, але відкинув вимогу грошової винагороди.

МІЖ АМЕРИКАНСЬКИМ ДИПЛОМАТОМ У КАЇРІ Доналдом Берґусом і представниками єгипетського уряду відбувалися важливі переговори в справі відкриття навігації через Суезький канал. Про наслідки переговорів не відомо, але Д. Берґус докладає зусиль для мирного врегулювання конфлікту на Середньому Сході, а проблема Суезького каналу відіграє там значну ролю. Д. Берґус поінформував про всі ті справи державного секретаря Віллъяма Роджерса. З деяких кіл повідомляють, що він мав особистого листа від єгипетського президента Анвара ель-Садата до президента Ричарда Ніксона.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВЛАСТІ ВИКРИЛИ Й ЗААРЕШТУВАЛИ 10 осіб сирійської національности на території Ізраїлю, які займалися шпигунством. Полиція сконфіскувала між тими десятьма заарештованими і сирійського таємного кур'єра, з його документами та повідомленнями для шпигунів.

Демократи конґресмени не вдоволені зі свого проводу в Конґресі

Вашингтон. — Поважне число демократичних конґресменів не вдоволені зі свого проводу в Палаті Репрезентантів, це значить зі спікера Палати Карла Алберта та з провідника демократичної більшости конґресмена Гейла Боґґса. Конґресмени нарікають на те, що їхній провід часто не буває присутній на партійних зборах тоді, коли дискутується над важливими проблемами. Провід не дбає про потрібний кворум в Палаті тоді, коли голосується над важливими проєктами, що вможливлює республіканцям ухвалювати проєкти, які демократи повинні б відкидати. Спікер Алберт виїхав на вакації, і віце-президент Еґню не міг з ним порозумітися у важливих справах. Конґресмени не вдоволені також з виступів свого провідника конґресмена Боґґса.

Страйк на звідних мостах в Ню Йорку спаралізував комунікацію

Ню Йорк. — 7-го червня несподівано почався страйк тих міських працівників, які обслуговують звідні мости над численними ріками в цьому великому місті, і це спричинило небувалу затримку вуличного руху, бо сотки тисяч осіб не могли переїхати автом через звідні мости, що були відкриті. Застрайкували обслугувачі 27-ох мостів, бо стейтова Леґіслятура не схвалила нового контракту, який робітнича спілка була заключила з Міською Управою минулого року. Армійський Корпус Інженерів на просьбу посадника Ліндзі вислав своїх спеціялістів, які помогли закрити мости, але військовики тільки допомагали міським працівникам при праці закривання звідних мостів. Посадник Ліндзі просить губернатора Рокефеллера про військову допомогу, яка обслуговувала б звідні мости, але губернатор ще не вирішив цієї справи. Голова цієї спілки міських працівників, яка працює при звідних мостах Віктор Г. Готбавм заявив, що не послухає судового наказу припинити страйк і піде до тюрми за непослух судові. Посадник Ліндзі назвав цей страйк „неморальним і незаконним" та „несамовитим", який спричинив несподівану затримку руху авт під час ранніх годин, коли тисячі робітників спішать автами до праці. Стейтова Леґіслятура зовсім не думає здійснити бажання страйкарів, тому не знати, як скінчиться цей страйк в Ню Йорку.

Нейдер твердить, що споживачі платять річно більйони долярів власникам монопольних компаній

Вашингтон. — Ралф Нейдер і ним керована група молодих дослідників-економістів закінчили дослідження над тим, як різні монопольні компанії щорічно витягають від споживачів більйони долярів тому, що не допускають до конкуренції — до зменшення ціни товарів, не дозволяють на зменшення нечистого повітря і води, стримують поліпшування товарів, стараючися всякими способами обходити протимонопольний закон. Ці монопольні фірми мають великий вплив на визначних членів Конґресу, навіть деколи шукають протекції в самого Президента, і тому важко поборювати їхню „діяльність", яка змагає збагачуватися коштом мільйонів споживачів. Група Нейдера видала окремий звіт про збагачування монопольних компаній, домагаючися нового протитрестового закону та гострого застосування теперішніх протитрестових законів.

Кастро заперечує тортурування поета-лавреата

Маямі. — Прем'єр Куби Фідель Кастро виступив з промовою через радіо в Гавані, в якій заперечив вістки, що лавреата державної премії Куби в 1968 році, поета Геберта Паділлю тортурувала поліція. Геберт Паділля спершу щиро вірив у комунізм та підтримував Кастра, але почав розчаровуватися наслідками кастрівських „здобутків" і виступати в окремих віршах з критикою режиму. Паділлю заарештувала кастрівська поліція 20 березня 1971 р., а 28 квітня випустила з в'язниці. 39-тирічного поета було заарештовано за критичні твори і за розмови з закордонними інтелектуалами. Були вістки, що Паділлю тортурували й змусили підписати самокритичного листа, в якому він сам себе називає недругом Куби, обманщиком і т. п. 60 західних інтелектуалістів, у тому й Жан Поль Сартр, відомий лівими поглядами, написали листа на захист переслідуваного кубинського поета, згадуючи про терор за Сталіна, але Геберт Паділля, який живе на Кубі, у листі-відповіді назвав авторів листа „цинічними ворогами соціялізму". У справу втрутився провідник кубинських комуністів Фідель Кастро, який через радіо заперечував, що Геберта Паділлю тортурували і скритикував 60 західних інтелектуалістів, авторів листа в обороні переслідуваного поета.

Проф. Яр. Рудницький дістав відзначення канадійського наукового товариства

Вінніпеґ (МГС). — Кожного року Манітобське Історичне Товариство в Вінніпеґі відзначає найкращу наукову працю окремою почесною медалею — т. зв „Марґарет Мек Вілліямс Аворд". Цього року вперше в історії товариства таку медалю признано українцеві, членові цього товариства, проф. Яр. Рудницькому за працю „Мозаїка Манітобської Топоніміки" (Манітоба Мозаїк оф Плейс Неймс). Ця праця вийшла в 1970 р. з нагоди сторіччя провінції й була субсидована Манітобською Корпорацією Сторіччя на рекомендацію його Історично - Наукового Комітету. Передмову до цієї книжки написав д-р Ватсон Кіркконелл. В ній включено пояснення й історію таких українських місцевих назв, як „Україна", „Шевченко", „Олесків", „Куліш", „Ольга", „Зелена", „Збараж", „Зґода", „Зоря" й ін. При назві Шевченко подано м. ін. таке: „В 1908 р. цю назву змінено на Вайта проти волі місцевого населення: намагання з 1961 й 1964 років привернути місцевості первісну назву не вдалося; збережено тільки назву місцевої школи — „Шевченко Колліджейт" (стор. 199). Ономастична Комісія УВАН у Канаді задумує перевидати українську частину цієї студії окремим випуском у своїй серії „Назвознавство".

Совєтський „Союз-11" злучився під час лету з космічною стацією „Салют"

Москва. — Згідно із повідомленнями совєтської офіційної пресової агенції ТАСС, совєтським астронавтам, членам залоги випущеного в неділю в орбіту Землі космічного корабля „Союз-11" повелося зустрітися і злучитися під час лету з космічною стацією „Салют". Після злуки „Союзу-11" із „Салютом" совєтські астронати перейшли в приміщення цієї дослідної стації і почали виконувати заплановані для них завдання. Совєтська пропаганда прославляє цей успіх, як започаткування першої науково-дослідної робітні у космічних просторах. В цьому Совєтський Союз випередив видатно З'єднані Стейти Америки, які запляновували реалізацію космічних лябораторій з 3-а людьми обслуги щойно на 1973 рік. Керівники совєтської компартії й уряду — Л. Брежнєв, М. Підгорний та А. Косиґін переслали астронавтам із залоги „Союз-11" свої побажання й астронавти відповіли їм, що вони добре почуваються й увійшли у виконування своїх обов'язків. Сполучені разом „Союз-11" і „Салют" кружляють в орбіті Землі на висоті від 132 до 155 миль й облітають Землю кожних 88.2 мінут. Дотримуючись стосованої в таких випадках в СССР „секретности", совєтські чинники не подають, як довго перебуватимуть астронавти в приміщеннях „Салюту" і що саме вони там будуть робити. Сполучені разом „Союз-11" — „Салют" важать разом 55 000 фунтів і їх довжина виносить 56 стіп. Сам „Союз-11" важить 15 000 фунтів. Приміщення на „Салюті" займають 3 500 кубічних стіп, приблизно стільки ж, як 40-стоповий мешкальний „трейлер". Командатом залоги „Союзу-11" є полк. Георгій Добровольський. Два інші астронавти — Владислав Волков і Віктор Пацаєв — за фахом цивільні інженери.

Червоний Китай остерігає Єгипет перед посяганнями Москви

Каїро. — В столиці Об'єднаної Арабської Республіки й сусідніх містах агенти червоного Китаю почали розповсюджувати брошурку, надруковану арабською мовою, під наг. „Урочиста пересторога народам Об'єднаної Арабської Республіки". В брошурі розповідається, як Совєтський Союз запропонував давніше Китаєві „руку допомоги", потім почав насилати на китайську територію різних „експертів" десять років тому, а за свої товари вимагав від червоного Китаю „більше грошей, ніж вони коштували на світовому ринку". СССР у 1950-их роках попросав дозволу, щоб совєтські військові судна могли заходити в китайські порти, на що Пейпінг погодився. Але совєтські апетити зростали більше й більше, аж врешті Москва почала вважати, що вона вже досить „допомогла" і китайці вже не бажають бути незалежною нацією. В брошурі є багато особливо різких випадів проти Брежнєва, Косиґіна й Підгорного, яких там названо провідниками „совєтської кліки ревізіоністів", яка „дуже підозрілими засобами намагається примусити арабський народ підтримувати совєтських ревізіоністів-імперіялістів". „Починаючи з 1958 року, совєтські вимоги дійшли до практичної вимоги здійснення військової контролі над Китаєм", сказано в брошурі для арабських читачів. Після наведення ще кількох прикладів порушення збоку СССР китайської суверенности, згадано й про те, що „Москва вимагала повної контролі над ракетами на китайській території, що є відвертим порушенням нашої незалежности". У комуністичній китайській брошурі змальовано Совєтський Союз, як імперіялістичну потугу.

В комуністичній Польщі почалася літературна „відлига"

Варшава. — Після усунення Владислава Гомулки із посту першого секретаря польської компартії, визначуючи офіційно як ПОРП — Польська Об'єднана Робітнича Партія і приходу до влади Едварда Ґерека, польський комуністичний режим почав дозволяти на публікування деяких досі заборонених творів польських письменників. Так, наприклад, появилася востаннє книжка критичних есів і сатиричних творів Антона Слонімського, польського письменника жидівського походження, твори якого були заборонені, починаючи з 1968 року від т. зв. антисіоністичної кампанії. Про вихід цієї книжки подала повідомлення офіційна польська пресова агенція. Водночас із цим одержав можливість друкувати свої статті відомий ліберальний публіцист Стефан Кіссілевський, обмежуваний також у друкуванні своїх творів. Статті Кіссілевського друкуються тепер під псевдонімом Кісель у католицькому часописі „Тиґодник Повшехни".

У Німеччині випробовують електромаґнетичний поїзд із швидкістю 350 миль на годину

Бонн. — У Мюнхені відбулося у понеділок 7 червня ц. р. випущення прототипу нового електромагнетичного поїзду, який курсуватиме в майбутньому між усіма більшими містами Західної Німеччини і їхатиме зі швидкістю 350 миль на годину. Започаткована конструкція цього типу поїздів, щоб перемогти деякий занепад залізничного руху, спричинений конкуренцією літаків. Поїзд, із яким проведено перші спроби їзди, не має коліс і їде електричним магнетичним полем понад двома сталевими рейками. Збудувала перший такий поїзд відома західно - німецька компанія — Мессершмітт-Бельков-Блом. Керівники й конструктори цієї компанії сподіваються, що з допомогою цього типу поїздів вдасться розв'язати трудну сьогодні проблему комунікації в Західній Німеччині. Покищо неустійнені кошти побудови залізничних шляхів для таких експресових поїздів. Сьогодні, поспішні поїзди проїжджають 560-милеву віддаль між Мюнхеном і Гамбурґом протягом семи годин. В майбутньому електромагнетичні поїзди проїжджатимуть цю віддаль протягом всього півтори години. Досі найкоріші західнонімецькі поїзди їхали зі швидкістю 120 миль на годину. Кошти проєктування і збудування першого електромагнетичного поїзду винесли 1,1 мільйона долярів. Західно-німецький уряд підтримав цей проєкт субвенцією у висоті 270 000 долярів.

Делеґація ОМУС-у відвідала УНСоюз, „Свободу"

Представники Управи ОМУС-у під час відвідин УНСоюзу і „Свободи". Зліва направо: пп. Володимир Шашаровський, Богдан Паздрій, Йосип Лисогір, п-і Олена Бенцаль-Карп'як і голова Головної Управи відновленого Об'єднання Мистців Української Сцени сотн. Юрій Кононів.

Джерзі Сіти, Н.Дж. — У понеділок у пополудневих годинах відвідали Головну Канцелярію УНСоюзу та редакцію „Свободи" представники Головної Управи відновленого на травневому з'їзді цього року Об'єднання Мистців Української Сцени, ОМУС, у 25-ліття створення Об'єднання. До складу делеґації входили: голова Головної Управи сот. Юрій Кононів, містоголова п-і Олена Бенцаль-Карп'як, Володимир Шашаровський — секретар і Богдан Паздрій — голова Контрольної Комісії Об'єднання. Гості в понад одногодинній розмові інформували про завдання ОМУС-у і перспективи розвитку українського театру в ЗСА і Канаді, обговорили сучасні потреби театру в діяспорі, прохали УНСоюз і „Свободу" надати для ОМУС-у змогу час-до-часу випускати „Сторінку ОМУС-у" в „Свободі" та порушили інші справи, в тому справу членства ОМУС-у в СКВУ і УККА. З головним предсідником УНСоюзу Й. Лисогором обговорили теж можливість вистави історич. п'єси „Батурин", авторства замученого большевиками драматурга Костя Буревія в не так уже далеке 80-ліття заснування УНСоюзу, що припадає на 1974-ий рік. У розмові з членами редакції реж. Володимир Шашаровський повідомив, що „Театр у П'ятницю", в рямцях діяльности ОМУС-у, підготовляє цілевечірню програму з вистав творів Лесі Українки для вшанування 100-ліття її народження. Глядачі побачуть „Айшу і Магомета", „Адвоката Мартіяна", в яких порушені актуальні проблеми, та „Одержиму"; на вшанування 100-ліття з дня народження Василя Стефаника Театр у П'ятницю покаже „Землю" за постановкою сл.п. видатного режисера Володимира Блавацького.

В Чикаго відбулася Крайова Кооперативна Конференція

Чикаго (М.С.). — В днях 29 і 30 травня відбулася тут крайова конференція представників українських кооператив, зорганізованих на терені ЗСА і Канади в Товаристві Українських Кооператив (ТУК). Господарем конференції була кредитова кооператива „Самопоміч" і споживча кооператива „Самодопомога". У першому дні учасники конференції в числі 24 познайомились з модерним діловеденням чиказької „Самопомочі", яка є на сьогодні найбільшою, так щодо числа членів (к. 6 тисяч), як і капіталу (понад 8 мільйонів дол.) українською кредитівкою. Другого дня вони гостювали в українській відпочинковій оселі „Раундлейк" біля Чикаго, власником якої є саме „Самодопомога". І тут у другій частині конференції приявні заслухали інформаційних звітів про внутрішню і зовнішню діяльність ТУК інж. Д. Григорчука і п-і Роксоляни Герасимів та керівника недавно зорганізованої Української Обезпеченевої Агенції, адв. Бориса Антоновича. Дуже цікавою була доповідь молодого науковця-економіста д-ра Ст. Герасимова (Аналіза структури організацій). Конференція закінчилась панелем на актуальні питання українського кооперативного руху. Панелем, в якому брали участь пп. Р. Мицик, О. Плешкевич, Р. Герасимів, кермував дир. О. Мушинський з Дітройту. Участь у конференції взяли представники таких осередків української кооперації: Филаделфія, Рочестер, Клівленд, Дітройт, Мінеаполіс, Ню Йорк, Джерзі Сіті, Пасейк, Гартфорд, Трентон і Чикаго. Делеґатом Державної Ради Кредитових Уній і Централі Американських Кред. Кооператив (КЮНА) був п. Л. Ваґнер з Вашингтону.

В Арґентині розпочався український шкільний рік

Буенос Айрес. — Школи Українознавства і Рідні школи у різних місцевостях розпочали в Арґентині, де тепер пізня осінь, свій навчальний рік. Закінчилось досить масове дитяче літнє таборування. При Народній Школі в Буенос Айресі навчання розпочалося в березні, при катедрі св. Покрови; школою провадять українські Сестри-Служебниці. При філіях Товариства „Просвіта" в Буенос Айресі пройшла нарада Центрального Рідношкільного Комітету спільно з Батьківським Комітетом, котрі турбуються розвитком і забезпеченням тяглости рідного шкільництва. При Т-ві „Просвіта" працює також Курс Українознавства, на який приймають школярів із закінченою вже 6-ою клясою Рідної Школи. Пресовий орган Василіянських Студентів у сусідній Бразилії, в Куритибі, журнал „Цвіркун" з травня 1971 р., повідомив також про початок студій у тій школі, директором якої є о. Т. Заруцький, українську мову викладає о. А. Дубина, а ігумен о. Тарас Олійник читає там лекції з історії української Церкви, української літератури та історії України.

ІЗДА ПІДЗЕМКОЮ В НЮ ЙОРКУ КОШТУВАТИМЕ 50 ЦЕНТІВ

Ню Йорк. — Місто Ню Йорк досі має досить низькі ціни за їзду підземними залізницями та міськими автобусами, але теперішній стан готов не довго тривати, бо вже від 1-го січня 1972-го року за цю їзду треба буде платити по 50 центів. Таке заявив голова Метрополітального Транспортового Уряду д-р Вілліям Дж. Ровнен після того, як стейтова Леґіслятура не схвалила пропозиції, щоб встановити оплату за переїзд досі неоподаткованих мостів та збільшити оплату за переїзд інших мостів.

ЄВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Також слово до сумління

Маніфестації і демонстрації належать в Америці, як і в кожній народоправній країні, до законних, гарантованих конституцією виявів публічної опінії. Такі демонстрації і страйки зокрема популярні в Америці. Багато правди було в тому, як Гюберт Гомфрі, бувши ще віце - президентом Америки, зустрінувшись з демонстраціями під час своїх відвідин в Австралії, дотепно заявив, що власне ті демонстрації допомагають йому „почуватись, як дома" навіть у чужій країні.

В останньому часі відбувся цілий ряд демонстрацій і в нашій американсько - українській громаді. В багатьох містах студентська молодь демонструвала в обороні засуджених і ув'язнених окупаційним комуно - московським режимом українських інтелектуалів, а у Філядельфії, Вашинґтоні та деяких інших місцевостях відбулися демонтрації у зв'язку з подіями в Українській Католицькій Церкві. Також у цьому другому випадку демонстрації мали свої глибокі причини і відбувалися в добрих інтенціях, але з багатьох боків, навіть з тих кіл, які щиро і активно підтримують справу, в обороні якої демонстрації відбулися, висловлюється огірчення і оправдані побоювання, що ці демонстрації починають перебирати мірку. Ці застереження висловлюється зокрема до демонстрацій в мурах церкви і під час найбільшого таїнства, великого „святая святих", Божественної Літургії. Все має свій час і своє місце, все мусить мати свою міру. Церква не є місцем і Божественна Літургія не є часом для демонстрацій, того роду виступи перебирають міру і вони мусять бути припинені, також в найкращому інтересі тієї справи, в ім'я якої їх влаштовується.

Невідповідною демонстрацією треба вважати і повторювані та тут і там уже навіть практиковані заклики до зменшення, а то й припинення жертвенности на парафіяльні цілі. Цим не тільки нічого не досягнеться, але цілком навпаки, можна втратити великий, уже майже столітній наш доробок. При багатьох наших парафіях існують школи, що вдержуються щонедільними пожертвами. Зменшенням наших пожертв можемо довести до того, що ці школи заповняться айриськими, італійськими та іншими дітьми, а наші діти слухатимуть лекцій про „факти життя" та вчитись курити маріхуану в оточенні, що існує довкола деяких інших шкіл. Не виливаймо дитини з водою.

Це також слово до сумління.

Чаушеску і його гра

Уже від довшого часу, протягом останніх років комуністична Румунія проявляє все більшу незалежність у своїй і внутрішній і зовнішній політиці, визволяючись усе більше з-під супремації й диктату Москви.

Про незалежність і гнучкість румунської закордонної політики можуть свідчити такі факти, як те, що Румунія була першою з комуністичних держав, у якій зміг відбути свої відвідини президент ЗСА Ричард М. Ніксон, дуже дружньо й сердечно зустрінутий і населенням і румунським урядом. На квітневому ХХІУ з'їзді КПСС у Москві очолювана Н. Чаушеску делегація компартії відмовилася засудити комуністичний Китай за розбивання міжнародного комуністичного руху і за його виступи проти Москви. Свою тверду волю дотримуватися цієї незалежної лінії довела востаннє й відвідинами свого президента в комуністичному Китаю. Приїзд Чаушеску до Пейпінґу і його зустрічі не лише з керівниками комунокитайського уряду, але і з самим вождем й ідеологом комуністичного Китаю Мао Тсе-тунґом проходили в атмосфері незвичайної сердечности. Вітаючи Чаушеску, і прем'єр Чу Ен-лай, і сам Мао прославляли Румунію за її наполегливість в обороні своєї незалежности і за її опір проти „великодержавного шовінізму" і „брутальної сили" деяких держав, маючи евідентно на думці Совєтський Союз. Правда, Чаушеску відповідав на усі ці похвали й заклики дуже стримано, заявами про потребу полагодження конфлікту між Москвою і Пейпінґом, протеж уже сам факт його відвідин в комуністичному Китаю, і заплянованi ним же відвідини Північної Кореї і Північного В'єтнаму, доводять, що Румунія намагається — таки всупереч Москві — забезпечити для себе протекцію й охорону такої могутньої держави, як комуністичний Китай, щоб не зазнати подібної долі, як її зазнала Чехо - Словаччина під проводом А. Дубчека. З цього погляду, політична гра Чаушеску і його розмови в Пейпінґу можуть мати більший успіх, як Дубчекова спроба унезалежнити Чехо - Словаччину від Москви.

Д-р Роман Осінчук

СЛОВО ДО СУМЛІННЯ

(2)

Хто завинив?

Очевидно, готова відповідь наших Єпископів в ЗСА буде, що тут завинили „бунтівники", себто миряни, зорганізовані в Крайовому Т-ві за Патріярхальний Устрій УКЦ в Америці. Таке обвинувачення ми вже чули від них неоднократно впродовж шести з половиною років від закінчення Ватиканського Собору II, у Римі, в якому то часі й постало згадане Т-во мирян. Воно ж від початку стало й стоїть на становищі оборони належних прав нашій Помісній Українській Католицькій Церкві, прав самоуправи, прав автономії, які Українській Католицькій Церкві були запевнені Ватиканом у Берестейській Унії 1596 року, привернені та підтверджені декретами понад 3000 соборових отців на останньому Ватиканському Соборі, оцій найвищій Леґіслятурі Вселенської Церкви, були з одушевленням прийняті свого роду всенародним плебісцитом у цілій діяспорі в часі відвідин духовенства та своїх вірних найвищим чинником нашої Церкви, мучеником за нашу і Вселенську Церкву та за свій народ, Ісповідником віри, патріярхорівним Верховним Архиепископом УКЦ, Його Блаженством Кир Йосифом Сліпим в роках 1968/1969, та врешті закріплені ухвалами й підписами усіх наших Єпископів, крім лише одного Митрополита Сенишина на ІУ Архиєпископському Синоді нашої Церкви дня 4 жовтня 1969 року.

Тож чи такі сильні і переконливі акти, декрети чи ухвали, в користь нашої Церкви не мали зрушити сумління вірних та зродити мирянський організований рух в обороні належних прав Укр. Католицькій Церкві тоді, коли наші деякі єпископи ті акти промовчували, а про відбутий ІУ Архиєрейський Синод та про свої ухвали та їх значення для нашої Церкви, навіть не повідомити своїх вірних окремим посланням, питаю?

Ми ж є люди, ми є сини нашої Церкви, ми є той Божий люд, про якого була мова на Ватиканському Соборі II, та який навіть закликав Божий люд більше присвятити уваги та працювати для своєї Церкви, яка особливо в сьогоднішніх часах та умовинах щораз більше виставлена на небезпеку з боку зростаючого безбожницького руху у світі. Чи ж мали вірні своєї мученицької Церкви в таких умовинах мовчати? Шість і пів року мовчали наші єпископи та деякі наші священики та прогайнували таку догідну, таку рідкісну в історії Церкви та таку незвичайно важливу для нашої Церкви й народу хвилю, в якій безпосередньо по закінченні Ватиканського Собору могли були, при єдності наших єпископів, при розумінні тієї історичної хвилі та ваги ухвалених на Соборі декретів, корисних для нашої Церкви, при почутті відповідальности перед історією та при перевіренні свого сумління, як князів нашої Церкви, привернути нашій Церкві належне й гідне місце у Вселенській Церкві та відданістю своїй Церкві й дбайливою працею під проводом свого досвідченого Первоієрарха вбрати її у вінець слави.

Змарнований час посилив наступ

На жаль, змарнований час нашою Ієрархією дав можливість нашим ворогам розплянувати та повести роботу на шкоду нашій Церкві, зробити пресію навіть на Ватикан, який забув за свої християнські зобов'язання до неї, знехтував катакомбами жертв Української Церкви в обороні християнства, старається як можна відсунути на бік, як невигідного для Ватикану та його у теперішньому часі „політики наближення" до безбожницької Москви, нашого Верховного Архиєпископа та почав наступ на нашу Церкву включно з її латинізацією чи а м е р иканізацією. П р о в і д н у р о л ю у цій роботі перебрала в свої руки Східня Конґреґація (завданням якої після її створення було радше боронити Східні Церкви, а не їх розкладати) під проводом свого префекта кард. де Фюрстенберґа. На жаль, краюють серце нашої Церкви й народу не лише чужі руки. Прикро і боляче ствердити, що до тієї шкідливої роботи прикладаються також і свої „рідні" руки під проводом Східньої Конґреґації. Бо ж події за подіями, які відбувались на фоні нашої найновішої історії після Ватиканського Собору, переконували нас, що наша Ієрархія не лише мовчить та не реаґує на різні шкідливі для нашої Церкви акції Східньої Конґреґації, але навіть не респектує того, що сама схвалила на своєму ІУ Архиєпископському Синоді й під тими ухвалами поклала свої підписи.

Декілька фактів для прикладу

Забагато фактів, щоб їх тут усі наводити. Вистачить подати декілька для прикладу.

Як усім відомо, митрополит Амврозій Сенишин, одинокий не взяв участи в ІУ Архиєпископському Синоді й таким чином перший не виявив свого позитивного становища до самоуправи Помісної Української Кат. Церкви. Про ухвали цього Синоду не лише не повідомив своїх вірних окремим посланням, ба навіть не видав якогонебудь обіжника до своїх священиків у справі поминання під час Служби Божої голови Синоду, Верховного Архиєпископа своєї Церкви. Ледве два місяці після Синоду, на день 7-го грудня 1969 р., з н а г о д и святкування 10-ліття Філядельфійської Митрополії УКЦ, замість запросити свого Верховного Архиєпископа на це свято, запросив кард. Фюрстенберґа. Вправді, митрополит Амврозій на дуже короткий час перед святкуванням вислав холодне змістом запрошення, що кількакратно підкреслювалось у католицькій пресі, але таке запрошення не відповідало ні часом, ні гідністю належною для свого Патріярха. Очевидно, наше Т-во, крім висланих протестаційних телеграм до Риму, підготовляло демонстрацію на день святкування. Щоб запобігти цій демонстрації Митрополит попросив до себе делеґацію Т-ва та старався її переконати, що впродовж місяця він полагодить усі „спірні справи" у персональних розмовах із Блаженнішим, хоч виразно не сказав навіть які. Кардинал Фюрстенберґ знехтував протест - телеграму та вияснення у ній його причин і приїхав на свято. Вже тоді, у різних місцях своїх розмов, так на авдієнції у нього делеґації УККА, як теж на прийнятті у кардинала Кука в Ню Йорку, а також під час інтерв'ю з редактором католицького часопису „Таблет", кард. Фюрстенберґ інтерпретував відбутий Синод як „Конференцію" наших Єпископів та намагався поменшити значення й важність Соборових декретів браком канонічного права для Східніх Церков. Дивно бодай, що така високопоставлена особа Ватикану не була так скромна, щоб обмежити свої особисті інтерпретації як некомпетентного чинника в тій справі, дек-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Віра Дорожинська

У СВІТОВОМУ КАЛЕЙДОСКОПІ

Після резиґнації із становища генерального секретаря ОН (грудень 1971 р.) У Тант має оселитися в Швайцарії. Місце генерального секретаря мав би перейняти фінський амбасадор до ОН — Макс Якобсон, та він є білий і з походження жид, а цього вистачає, щоб арабський та „кольоровий" світ його кандидатуру відкинув. На всякий випадок, дальшим кандидатом є австрієць Курт Вальтгейм, швед Альва Мирдал, естонець Еналькагев Маконнен, шеф Ніґерії Альбедо, і р а н с ький принц С. АгаНан, цейлонець Амерасінґе, індонезієць, Адам Малік та мексиканець Ґарсіа Роблес.

В листопаді 1971 року Папа Павло УІ відвідає Париж, де святкуватиметься 25-річчя ЮНЕСКО.

Щоб недопустити ком Китаю до членства в ОН, Японія перед голосуванням резолюції, має запропонувати затримати Національний Китай при ОН. Припускають, що Мао не погодиться на членство в ОН нарівні з Національним Китаєм. З червоним Китаєм наладнали дипломатичні взаємини 53 держави.

На довжині 4.500 миль совєтсько - китайського кордону сконцентровано 400,-000 совєтських вояків. Велика кількість літаків - бомбовозів зосереджується на віддалі 200 миль від кордону.

На випадок смерти Мао, його місце займе 61-річний Гуанґ Юнґ-шенґ, шеф китайської армії; хоча він є четвертим з черги в китайській ієрархії, але наймолодший.

Хоча Японія намірена заблькувати вхід червоного Китаю до ОН, одначе в справі торгівлі з тією комуністичною країною вона переганяє Францію, Західню Німеччину та Америку. В Пейпінґу перебуває велика кількість п р о мисловців, представників автомобілевої (Тайота) та сталевої індустрій.

Всі робітники в Конґо, першого травня були зодягнені в уніформи зразку Мао. Одяг пошитий на фабриці, що була побудована Китаєм.

Альбанія, як нагороду за співпрацю з Китаєм, дістане від Мао джети китайської версії совєтських МІҐ-ів.

В Єгипті армія знаходиться під контролею совєтів. Вивчені совєтами аґенти інфільтрували відділи безпеки Єгипту та одиноку його політичну партію, Соціялістичний Союз. Східня Німеччина тренує поліцію та аґентів розвідки в Єгипті.

Большевики не втрачають надії, що дістануть від американських фірм контракт на побудову в Росії виробництва великих тягарових авт (150.000 авт річно).

Греція підписала торговельну умову з Альбанією, не дивлячись на те, що все ще знаходиться з нею на „воєнній стопі".

В Греції польська фірма будує цукроварні, а східньонімецький „Електротехнік" має побудувати 6 електричних станцій. Не хто інший, як Аристотель Онасіс є посередником між Грецією та Совєтами в побудові в Греції 2 електростанцій на суму 55 більйонів долярів.

Перед відходом на спочинок, 79-літній маршал Тіто намагається усунути неспокій, створений національними групами в Юґославії: хорвати, словінці і серби домагаються незалежности. За подіями в Юґославії уважно слідкує Москва і Захід.

Непевність на европейських біржах не змінила положення доляра, як безпечної грошової одиниці світу.

Весна 1971-го року потішає всіх значним зменшенням студентських заворушень. До кінця грудня ц. р. Америка матиме 184,000 вояків у В'єтнамі (було — 543,000). Кінець 1972 р. лишить 55.000 вояків.

У Европі Америка має 300.000 вояків (в 1961 році було 417,000) з них 215,000 в Німеччині, 20,000 в Англії, решта на півдні: Еспанія, Італія, Туреччина, Греція та 6 Морська Фльота на Середземному морі.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує інж. Лев Яцкевич

НОВЕ ПРО АТОМОВУ ЕНЕРҐІЮ

Ґете сказав в однім своїм творі, що чим більше знаємо, тим менше знаємо. Людство жило десятки тисяч років і нікому не впало на думку, що в харчах, побіч хемічних складників, існують ще певні речовини, які названо вітамінами.

Ми досьогодні не знаємо, які складники має ґрунт, на якім дозріває токайський виноград, які складники має вода, з якої роблять пільзненське пиво, на чому основуються лікувальні прикмети карльсбадської води „штрудель" та чому правдивий ементальський сир можна зробити тільки з молока корів, що посуться в долині Емен (таль по-німецьки — долина)? Якщо взяти до уваги, що й міста Пільзно й Карльсбад є положені недалеко копальні раду в Йоахімсталі, то насувається логічна причина лікувальних прикмет карльсбадської мінеральної води та особливого смаку пільзненського пива. Вже згадувано про спроби реґулювання фотосинтези рослин радіоактивними ізотопами, учені пішли ще далі, а саме, вони роблять спроби керування їх вирощенням при допомозі атомової енерґії. Декілька літ тому в лябораторії в Брукгейвен вирощено при помочі атомової енерґії тип вівса, що є відпорний на снідь. Нормальним культивуванням це забрало б найкращому агрономові кілька десятків літ часу. Щоб не бути позаду, біологи думають над тим, щоб при допомозі атомової енерґії впливати на ґенетику н о вонароджених телят та овець (вирощування довговолосих овець).

Експерименти в и я вили теж, що впорскненням радіоактивного вапна та фосфору до жил рогатої худоби можна контролювати її травлення. Показується, що атомовою енерґією, через певний рід пастеризації, згл. стерилізації, можна також консервувати харчові продукти краще за холодільник. І може незабаром вже можна буде купити на ринку кількатижневу ковбасу, 4-місячний хліб, чи 2-річну картоплю без заморожения.

Теорія „атомової пастеризації" є дуже проста. Радіяція вб'є нищильні бактерії в харчах і зробить їх тому відпорними на псуття через відносно довгий час, якщо вони будуть забезпечені в повітрещільних картонах, а найважливіше те, що радіоактивна „імпреґнація" не змінить ні смаку ні відживчої вартости харчових продуктів.

Але зате багато ветеринарних лікарів, що працюють при федеральній контролі м'яса може втратити посади, бо замість персональної контролі свинського м'яса, воно буде виставлене на діяння реактивного кобальту, що вбиває лярви трихінози в зародку та не вплине на смак смажених котлетів.

НОВЕ ПРО ДІЯМАНТИ

Діяманти, це, як відомо, кристали вугілля, які витворила природа під великим тиском та високій температурі в надрах землі.

Сьогодні ми вміємо перетворити в дійсність мрію альхеміків та ф а н т азію Жюль Верна і продукувати синтетично діяманти в металевій реторті.

Одною „хибою" тих діямантів є їх мала величина та дрібні бульочки повітря, які відрізняють їх від правдивих діямантів.

Правдиві діяманти доходять до величини курячого яйця та тягару одного фунта. Діяманти, так як золото, міряють каратами. 24-каратове золото, це чисте золото. 14-каратове золото — це 50%-ве золото.

В діямантах 1 карат — є одиницею його ваги, що дорівнюється 1/5 грама, а докладно 206 міліграмам. Найбільший досі діямант, знайдений в Південній Африці „Колінен", важив 3.106 каратів, „Варґас", знайдений в Бразилії важив 726.6 каратів, „Великий мочул", знайдений в Індії, важив 240 каратів, а діямант „Орлов", що був колись оправлений в око індійського ідола, важив 194.8 каратів. Крім згаданих діямантових велетнів, існує ще ціла низка менших діямантів вагою ок. 100 каратів.

Досі звертали в діямантах увагу лише на їх величину й барву, що, звичайно, була прозоро - біла, синя, рожева та жовта. Великою рідкістю був кольор зелений та чорний. Але недавно відкрили нову прикмету діямантів, далеко важливішу за їх барву та величину, а саме їх реактивність на атомову енерґію. Бо коли їх піддати діянню рентґенівських або інших реактивних променів, то в них витворюється слабенький електричний струм, що виявляється характеристичним „тік-так", коли приложити до вуха.

В той спосіб деякі діяманти виявилися природними інструментами Ґайґера, що, як відомо, реаґують на радіоактивне діяння атомових променів та в той спосіб інформують довкілля про появу атомової бомби.

У недалекій майбутності заручиновий б р илянтовий перстень буде мати не тільки традиційне, але й практичне значення, інформуючи цілу родину про небезпеку атомової енерґії.

Досліди проходять далі в тому напрямі, чи не можна електричним струмом діямантів лікувати деякі недуги. Є деякі познаки на те, що можна, але показується, що не кожний діямант має цю чародійну прикмету індукувати в своїм лоні електричний струм.

Лука Луців

„МІЙ ЖИТТЄПИС В МОЇХ ТВОРАХ"

(19)

Про початок свого роду трохи інакше й докладніше оповідав син письменника Юрко в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку в 1969 році, твердячи, що його прабатьки прибули з Басарабії. Ми вспіли занотувати собі головні пункти цього родоводу. Ось вони:

1. Лука Стефаник по зруйнуванні Запорозької Січі в 1775 р. поселився в гирлі Дунаю в містечку Келії.

2. Його син („Тодор" в Русові) прибув десь коло 1792 р. до Русова. Про нього співали в Русові пісню, яку на закінченні новелі „Вона — земля" співали старі ґазди Семен і Данило. Оцей Тодор збудував хату, що стояла сто років, в якій народився письменник Василь Стефаник, і яка згоріла в 1898 році, що описано в новелі „Палій". Тодор одружився з Марією Ґреґоращук.

3. Теодор Стефаник мав вісьмох доньок і одного сина Луку, якого в Русові звали Лукином. Цей син, як вже знаємо, одружився з Марією Проскурняк. Він мав п'ятьох синів і одну доньку. Між синами наймолодший був Семен, який народився 1848 року. Оцей родовід дає виаснення до слів письменника на кінці його біографії з 1926 р.: „Не знаю, чому та тільки зазначую, що українці з Великої України по душі мені ближчі, як галичани".

Семен Стефаник одружився на вісімнадцятому році життя у 1866 році з Оксаною Кейван з села Карлова над Прутом (тепер Прутівка). Мати Оксани була з Русова з роду Дідухів. Вона ціле життя тужила за рідним селом, і тому радо віддала доню свою до Русова. В цьому одружінні об'єдналися два аристократичні мужицькі роди Стефаників і Дідухів, які змагалися за провід в селі. З цього подружжя 14-го травня 1871 року народився наш славний новеліст.

Іван Кейван, батько якого був братом Стефаникової матері Оксани, називає Семена Стефаника „порядним ґаздою, дуже працьовитим, але дуже скупим", який „робив днями й ночами, нікому зі своїх дихати не давав. І Оксана мусіла тяжко працювати — робити все в хаті, на городі і в полі. Вона була дуже милосердна жінка й любила помогти бідному, як чоловік не видів. Семен зачав скуповувати бики, ходив до Снятина, Коломиї, на Буковину, а навіть пішки до Молдави. Потім підгодовував їх і продавав до Відня за великі гроші. І так гарував і гандлював щось 40 років і став безтямним багачем та придбав щось 200 морґів поля. Не дурно люди говорили, що він має дідька, який помагає до багатства. Але це багатство було прокляте, бо треба було гарувати день і ніч та світа божого не видіти. Не було часу й носа втерти. Вони мали п'ятеро дітей, найстарша Марія, потім Василь, Юрко, Параска і Володимир" (Кобзей, 194-195).

Відношення письменника до свого батька відограло важливу ролю в житті автора „Синьої книжечки", тому наведемо ще характеристику Семена Стефаника, подану Костащуком:

„Семен Стефаник не давав уваги на пусті й наївні балачки сусідів, ще з більшою енерґією і жадобою продовжував нагромаджувати свої достатки. Сам працював безперестанку. Постійно мав кількох наймитів і наймичок. Забирав їх в поле на цілий день. Біля хати лишав тільки свою дружину, яка мала доглядати худобу і варити їжу для робітників. Це переходило межі фізичної спроможности Семенихи, тому шукала вона різних способів, аби подолати таку велику працю. Як тільки Семен вибирався в поле, зараз оживало його господарство. Збігалися сусідки й помагали Семенисі: одні поралися в хаті, в стайні годували й напували худобу. Кожна робила дуже радо, бо всі любили Семениху, що про них пам'ятала і сама допомагала їм, чим могла. Про це не смів знати чоловік, тому перед вечором, ще поки він не вернеться, сусідки зникали" (9).

Внук Юрко пише про свого дідуся, що він не цікавився політикою, але ніколи не зраджував мужицької справи. „В нього була одна прикмета: як кожний селянин він любив землю, і ця любов переродилась в пристрасть" (XXI).

„ДАВНЯ МЕЛОДІЯ"

В. Стефаник в своїх автобіографіях нічого не написав про свої дитячі літа в Русові. Але він сам написав пізніше, що „його література в його листах". В листах письменника стрічаються пляни, а то й цілі нариси його творів. Про дитячі роки писав Стефаник в новелях „Давня мелодія" і „Вечірня година". В листі до пізнішої дружини Ольги Гаморак писав Стефаник в березні 1900 р. з Кракова:

„Нагадується мені одна весна — давня, давня. Я мав у пазусі від мами яблука. Стояв-єм коло воза, а мама кропила свяченою водою воли, віз і плуг на возі, і тата і мене — бо перший раз з весною ми вибиралися в поле. Я перший раз йшов робити весну. Я сидів на возі з татом, і — їхали-м в поле свіжими дорогами, що ними від восени ніхто не їхав. Тато казав: „Ти вже великий, вже меш зо мнов у поле ходити, а за то д Великодню я тобі файний капелюшок кайстровий і черевики куплю, будем робити та й будем мати" . . . Я тогди дуже поважно брав свою великість і чув вдоволення неописане. Цілий день я погонив, мука була, плач був і сварка. Вечором я вертався додому і чув свою вищість над моїми бідними ровесниками, що їх тати не мали волів, ані поля, ані плуга. Мама мене привітала як парубка. Дала вечеряти і наказувала Марії, аби мені більше дала ясшні, бо я роблю. Марія лишила більше, бо була добра. А потім мама подарувала мені „Отченаш", бо ноги дуже боліли, і постелила мені, і перехрестила мене, і я спав, спав . . ." (Твори, Київ, 1964, ст. 445-446).

14-ИЙ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ З'ЇЗД УЛТПА

Керґонсон-Союзівка (М.Л.) Тут — на цьому „клаптику України" відбувся 14-тий Делеґатський З'їзд Українського Лікарського Товариства Північної Америки в днях 29-го - 31-го травня 1971 р. при участі 47-ох умандатованих делеґатів Відділів Т-ва в ЗСА та Канаді та 16 членів — гостей.

Більшість учасників З'їзду були зі своїми дружинами — і тому простора авдиторія „Веселки" була заповнена.

Перед портретами Лесі Українки та Василя Стефаника — прикрашеними квітами, з нагоди 100-річчя їхніх народин, — дотеперішній голова Т-ва д-р Богдан Шебунчак відкрив З'їзд у суботу по обіді.

Голова УЛТПА д-р Олег Волянський

З'їздом проводила Президія під проводом д-ра Антона Жуковського із Північної Дакоти та його заступників д-рів Ярослава Цурковського з Торонто та Євгена Стецькова із Боффало, а секретарювали д-ри Марія Дицьо й Ярослав Коропей. З'їзд вшанував пам'ять недавно померлого Митрополита Української Православної Церкви Блаженнішого Івана Теодоровича та впродовж 2-річної каденції померлих 14-тьох своїх членів.

По виборі З'їздових комісій — мандатної, номінаційної, та резолюційної — уступаючий голова д-р Б. Шебунчак та діловоди Головної Управи, Т-ва здавали звіти зі своєї діяльности із друкованих зіставлень за час від 31-го травня 1969-го до 30 травня 1971 р.

На підставі касового звіту д-ра Миколи Крижановського, Головна Управа Т-ва розпоряджала сумою 50.258.44 дол., з неї видала загальну суму 36,849.94 дол. З цієї суми виплачено 14.450 дол. на стипендії студентам медицини, видавання „Лікарського Вісника", згідно зі звітом головного редактора д-ра Павла Джуля коштувало у цій каденції 15,499.94 дол, а з допомогового фонду у сумі 8,447.52 дол. виплачено 2,000 дол. допомоги членам Т-ва.

По всесторонній дискусії над звітами, уступаюча Управа одержала від З'їзду абсолюторію — із висловом подяки. Перший день нарад закінчився спільною вечерою та танками при звуках оркестри Гірняка, при приспіві Ігоря Шугана.

Другий день З'їзду започатковано в ранніх годинах і продовжувано із перервою на Богослужбу, що її відправив о. Іван Мак, виголосивши відповідну до цієї нагоди проповідь, враз із бажанням успіхів для З'їзду.

В цьому дні вибрано нову Головну Управу УЛТПА у такому складі: д-р Олег Волянський — голова, д-р Юрій Кушнір — голова на чергову каденцію, д-ри Михайло Логаза, Ярослав Цурковський та Ахіль Хрептовський — заступники голови, останній теж організаційний референт Відділів на Заході, д-р Володимир Семків — секретар, д-р Микола Крижановський — скарбник, д-р Юліян Гутник — організаційний референт для Відділів на Сході, д-р Софія Шебунчак — архівар, д-р Юрій Савицький — референт медичного доросту та молодих лікарів і д-р Павло Джуль — головний редактор „Лікарського Вісника". Д-ра Володимира Мигаля обрано адміністратором „Лікар. Вісника". До Контрольної Комісії увійшли д-ри: Богдан Шебунчак, Богдан Волянський і Тарас Ганушевський. До Товариського Суду обрано д-рів: Мирона Зарицького, Бориса Филипчака і Василя Кіналя.

По спільному обіді, З'їзд присвятив багато уваги потрібним змінам статуту Т-ва і редакцію тих змін доручив голові Відділу на Огайо, д-рові Теодорові Решетилові. На З'їзді дискутовано теж про характер Т-ва — у тому сенсі, чи УЛТПА має залишитись професійно-громадською установою, як це було впродовж 20-ти років його існування на цьому континенті, а чи лише чисто професійною організацією. Абсолютною більшістю голосів вирішено задержати такий характер Т-ва, який він мав продовж двох десятків років своєї дії на цьому терені.

З'їзд з признанням і подякою висловився для головного редактора журнала Т-ва, Павла Джуля, висловлюючи бажання далі видавати його на такому високому поземі, як це він робив досі.

З'їзд з признанням висловився про видання УНС-ом другого тому Англомовної Енциклопедії Українознавства і вирішив знову закупити коштом свого членства 100 примірників для членів Сенату, як це було із першим томом цього цінного видання. З'їзд вислав телеграму до святішого Отця папи Павла VI у справі уможливлення виїзду Верховного Архиєпископа Иосифа Кард. Сліпого до Канади й Америки.

З'їзд вирішив ряд організаційних постанов та одноголосно із аплявзом одобрив ряд важливих резолюцій, що будуть проголошені у нашій пресі.

Офіційну частину закінчено відспіванням українського національного гимну, а у вечірніх годинах закінчено його бенкетом і равтом.

На бенкеті відчитано багато письмових привітів, що їх започаткували привіти від Верховного Архиєпископа Блаженнішого Иосипа Кард. Сліпого та Блаженішого Митрополита Мстислава Скрипника. Усні привіти започаткував пан Иосиф Лисогір від СКВУ, УККА та УНС, а по ньому ще були виголошені привіти від кількох наших центральних організацій та установ, а між ними від Т-ва Українських Ветеринарних Лікарів, від Т-ва Українських Інженерів, від НТШ, від Українського Наукового Центру в Гарварді, від СУСТА, „Свободи", від Робітничого Союзу, п. Батюк, від Союзу Українських Журналістів Америки д-р Т. Осінчук та ін.

Під час бенкету відбулась ще мистецька частина, що в ній в двох виступах квартет „Калина" з Нюарку, при фортепіяновому супроводі Маркіяна Комічака відспівав ряд нових пісень із України та з еміграції, а танкова група „Веселка" в складі: Роман і Левко Строцькі, Маркіян Комічак і Зірка Глоба, під проводом п. Романа Строцького, рішучо не гірше, від недавно гостюючих Кубанських Козаків, вивела по-мистецьки кілька українських національних танків.

При звуках оркестри Гірняка З'їзд закінчено забавою до пізньої ночі.

Від попередніх З'їздів цей 14-ий З'їд УЛТПА різнився відносно малочисельною участю членства, але він стояв на висоті своїх завдань, проходив у поважних вимінах думок та був виявом журби за дальший ріст і розвій Т-ва та за його вклад у надбання нашої спільноти у діяспорі.

У з'їзді взяли участь попередні голови Т-ва, а саме: д-ри: Роман Осінчук, Ярослав Воєвідка, Богдан Макарушка, Ростислав Сочинський, Мирон Зарицький, Богдан Олесницький, і Юрій Трухлий.

РЕЗОЛЮЦІЇ 14-ГО ДЕЛЕҐАТСЬКОГО З'ЇЗДУ УЛТПА В ДНЯХ 29-31-ГО ТРАВНЯ 1971 Р.

Резолюційна Комісія в складі: Д-ри: Р. Осінчук, Б. Олесницький, Ю. Трухлий, М. Логаза, В. Сайкевич, Софія Шебунчак, П. Джуль (не брав участи з огляду на інші зайняття на З'їзді).

I.

1. З'їзд вітає: Усіх українських лікарів у Батьківщині, які в умовинах національного тиску й обмеженої особистої свободи чесно й гідно стоять на службі здоров'я народу.

2. Наших членів УЛТПА та усіх українських лікарів в діяспорі та бажає їм успіху в професійній та громадській праці.

3. З'їзд з признанням відмічає в останньому часі активну громадську діяльність наших членів та їх велику жертвенність на національно-громадські, церковні та культурні цілі.

4. З уваги на збільшені адміністраційні та видавничі видатки Т-ва З'їзд заохочує та взиває всіх членів Т-ва збільшити жертвенність для власних цілей нашого Т-ва.

5. Закликає Головну Управу та Управи Відділів УЛТПА звернути особливу увагу на доріст Т-ва та посилити організаційну працю в цьому напрямі.

6. Взиває Головну Управу до упорядкування і зберігання усіх архівальних документів Т-ва так важливих для істориків Т-ва.

7. З'їзд з приємністю приймає до відома появу 2-го тому Енциклопедії Українознавства та взиває Головну Управу УЛТПА поробити заходи для закуплення 100 примірників цього тому та розіслання їх усім сенаторам ЗСА, як це було зроблено нашим Т-вом з першим томом.

8. Зокрема З'їзд з великим жалем вшановує пам'ять усіх померлих членів Т-ва, яких ми стратили за останні два роки — аж 14.

II.

Українські лікарі разом з цілою громадою вшановують видатні постаті української духової культури, поетесу Лесю Українку та письменника Василя Стефаника у 100-річчя їхніх народин, а також клонять голови перед тінями св. п. Симона Петлюри, Головного Отамана та Голови Директорії УНР у 45-річчя з часу його трагічної смерти.

З'їзд щиро вітає Первоієрархів Українських Церков, керівників українських державних Установ в екзилі, наукових Установ НТШ і УВАН, акцію за дальшу розбудову Центру українознавчих студій при Гарвардському Університеті, керівників професійних, академічних, суспільно-громадських центральних товариств та усіх інших установ, які працюють для добра українського народу та його національного та соціяльного визволення.

З'їзд рішуче протестує та нап'ятновує русифікаційні зусилля совєтського уряду у відношенні до українського народу та його культури і безправні ув'язнення українських культурно-національних діячів зокрема Валентина Мороза та всіх інших.

З обуренням та відразою українські лікарі спостерігають рафіновані методи пляного запроторювання людей, противних совєтському режимові до психіятричних заведень і трактування цих здорових людей як божевільних.

Зі сатисфакцією стверджуємо відрадний факт виступлення Товариства Канадійських Психіятрів проти таких нелюдських методів невинних політичних противників та схвалює їхній протест у їхній справі до ЮНЕСКО.

З'їзд взиває Головну Управу УЛТПА прилучитись до цієї гуманітарної протестаційної акції та поробити подібні заходи так через американські лікарські асоціяції, як через наш громадський провід.

III.

Так Українська Православна Церква як Українська Католицька Церква є невід'ємними частинами української духовости та мали й мають великий вплив на розвиток українського народу.

З нагоди 50-річчя УАПЦ організовані українські лікарі вітають Українську Православну Церкву, її Ієрархію та мирянство.

З'їзд щиро вітає 4-тий Архиєпископський Синод УКЦ та Голову Синоду Його Блаженство Верховного Архиєпископа Кир Иосифа Кард. Сліпого. Рівночасно заявляє Йому свою готовість дати всяку моральну і матеріяльну допомогу.

Слідкуючи за найновішими подіями та спостерігаючи незрозумілий брак єдности нашої Ієрархії і факт невпроваджування у життя постанов IV Архиєпископського Синоду про самоуправу Помісної УКЦ, З'їзд апелює до всіх Єпископів УКЦ доложити усіх зусиль до остаточного введення в життя постанов згаданого Синоду.

Рівночасно З'їзд звертається до СКВУ, УККА та КУК дати всебічну моральну і фактичну підтримку нашому Первоієрархові та цілій УКЦ у критичних хвилинах її змагання за Помісність та самоуправу.

Звіт Комісії Фонду Верховного Архиєпископа при Комітеті Об'єднаних Американсько-Українських Організацій великого Ню Йорку

В часі від 24-го травня 1970 по день 31 травня 1971 року зложили пожертви на Фонд Верховного Архиєпископа слідуючі особи:

Інж. А. Осадца (раніше 1.500, а тепер 1.000 дол. М. Лозинський — 100, тепер 250 дол. Громадяни з Ню Бронсвік — в пам'ять бл. п. Цісика 134 дол. В. Дармохвал — 100 дол. в пам'ять бл. п. А. Коцка і 25.00 дол. замість святочних побажань. М. Сусь — в пам'ять сина бл. п. І. Сусь 100 дол.

По 50 дол.: В. і О. Кобзярі, О. і С. Питляр, І. і С. Пурій, О. і І. Черничко — всі в пам'ять бл. п. П. Павлишин.

З похорону бл. п. А. Сумик — 56 дол.; В. Масник 40 дол.

По 30 дол: В. Дебайло, А. Куницька, Т. Сидоряк.

По 25 дол.: Г. Божик, В. Зазуляк — в пам'ять бл. п. А. Климка, Р. і О. Гуглевич — в пам'ять бл. п. К. Стрийської, І. Гута — в пам'ять бл. п. М. Крамарчук, Я. Букачевський — в пам'ять бл. п. В. Цісика і бл. п. З. Рубчака, Е і О. Куровицькі, д-р М. і М. Логаза, в пам'ять бл. п. В. Чеховича, д-р С. і А. Никифоряки, Родина Березів із Бучача, К. Шебунчак — у пам'ять бл. п. о. М. Дереша.

По 20 дол.: Р. Бабяк, д-р К. Паньківський, Я. Щербанюк, всі в пам'ять бл. п. К. Стрийської, д-р Е. Грабарчук, Й. і В. Никифоруки, О. Сум, П. Яцїв, Д. Юрчишин. М. Заклинський 15 дол.

По 10 дол.: З. і І. Буддяки, М. Кіндрачук, о. С. Клепарчук, І. Кисіль, І. Книш, М. Кучма, К. і І. Лаврншко, М. і Я., та В. Левицькі в пам'ять бл. п. І. Макуха, В. Менцінський, М. Павлюк, М. і О. Приплась, І. Станецький.

По 5 дол.: С. Стовбуненко і Н. Саєвич.

Разом:	$ 2,650.00
Дописано відсотків	31.45
Раніше вплинуло до Фонду	88,807.58
Разом	$ 91,489.03
Переслано досі Їх Блаженству	$ 90,675.00

Остало на конті ч. 4630 в Кредитовій Кооперативі „Самопоміч" в Ню Йорку $814.03.

Р. Гуглевич
Голова КОАУО в Н. Й.
д-р Б. Олесницький
голова Комісії
Е. Куровицький
скарбник Комісії

На свіжу могилу молочарського кооператора Василя Мастикаша

Дня 17-го квітня 1971, р., ненадійно помер на 66-му році життя, молочарський кооператор і громадський діяч сл. п. Василь Мастикаш.

Покійний народився 15-го листопада 1905 р., в давньому княжому містечку Потеличі біля Рави Руської, в Західній Україні. По закінченні шости кляс народної школи в родинному містечку переходить покійний в 1917 р. до української гімназії в Яворові. Через воєнні злидні, непевність завтрішнього, залишає по кількох роках гімназію та повертається до Потелич, з мрією, що повоєнні часи унормуються та він може знову повернутись до гімназії і продовжувати науку. Одначе, це залишилось лише мрією, бо тодішній польський окупант, почав заводити свої порядки. З весною 1926-го р., покликають покійного Василя до польського війська, де відбуває 9-місячну військову службу при саперах, закінчуючи підстаршинську військову школу.

Осінню 1926-го р., повертаючись з військового вишколу, поступає на працю в новозаснованій кооперативній молочарні в Потеличі, і згодом перебирає все технічне книговодство та технічну продукцію. Поза працею в молочарні, віддається покійний вповні ще громадській справі, як секретарство в місцевій читальні „Просвіти" та керівництво Т-ва Соколів. В 1930 році, покійний голоситься до молочарської школи „Маслосоюзу" в Стрию, яку і закінчує з відзначенням, а по році повертається назад до родинного містечка вже як фахівець по ділянці молочарській і обіймає пост технічного управителя молочарні, в якій працює безперервно аж до 1939-го р. Під час праці в молочарні використовує вільний час та записується на позаочний курс гарбарства і виробу різного роду напитків в „УТГГ" в Подєбрадах, ЧСР. По успішнім закінченю технології напитків, відкриває фабричку виробу содової води, з мрією, що по закінченню гарбарського курсу відбуде практику в кооперативній гарбарні в Яворові, а відтак відкриє при кооперативі в Потеличі гарбарню. Його пляни не сповнились. Під час світової війни, покликали покійного. По розвалі Польщі повертається покійний до рідної місцевости, та застає большевицького окупанта, який заводить свої порядки, перебираючи всю кооперативну й приватну промисловість, та в 1941 році гітлерівська Німеччина пішла війною на большевиків і принесла Україні нову окупацію. За німецької окупації, кооперація всіх видів починає відживати, а втім і молочарська. З відновленням молочарської кооперації в Раві Руській покликають покійного назад до праці в „Районовій Молочарні" в характері технічного керівника і члена Управи. Недовго, доводиться покійному побувати на тому пості. Німецький фронт заломлюється та большевицький окупант занимає Галичину, а ввесь нарід масово виїздить на еміграцію і з нею покійний Василь із своєю родиною. Проходить злидні з малими ще дітьми та добивається до Німеччини, де замешкує в таборі „Фрайман" біля Мюнхену. По зорганізовані табору, покійний включається в громадське життя. На початку перебирає функцію „блькового", а згодом при співпраці інших осіб проводить ще споживчу таборову кооперативу. З розв'язанням таборів та виїздом за океан переїздить також і покійний зі своєю родиною до Америки та замешкує в Ню Йорку. Нова країна і нові обставини. Покійний скоро пристосувався до тих обставин і тяжкою фізичною працею при будові кораблів, заробляє на прожиток своєї родини. По кількох роках тяжкої праці, через необережність інших робітників тратить покійний праву руку та стає інвалідом. Сили його підупадають, починає хворіти, а в дні 17-го квітня 1971 р. вмирає, залишаючи в смутку дружину, сина, доньку та ближчу й дальшу рідню і друзів. Покійний був прикладним громадянином, членом українських організацій та довголітнім членом 5 і 194 Відділів Українського Народного Союзу.

О. Ма-к

Діяльність Осередку ТУСМ-му в Рочестері, Н. Й.

Хоча існування Осередку під новою Управою ще недовге, то все ж таки він став досить активний.

По виборах нової Управи (голова — Ярослав Гулькевич), Осередок 1-го квітня демонстрував проти сибірсько - московського ансамблю, який загостив до Рочестеру. В демонстрації брали участь Організації Українського Визвольного Фронту на чолі з ТУСМ-ом. Демонстранти носили протимосковські транспаренти і роздали 1500 летючок. В демонстрації брали участь від 150 — 200 людей. Разом з українцями демонстрували також литовці і жиди і мала кількість латишів. Для охорони покликано багато поліції.

Із замітних фактів було те, що так само демонстрував і роздавав летючки посадник міста Рочестеру, Стівен Мей.

15-го травня в Українському Домі, при 1492 Кліффорд Ав., відбувся панель на тему: „Сучасна Україна і ми". Доповідь виголосив мґр Роман Сеньків з Вашинґтону. По доповіді відбулась цікава дискусія і запити, на них відповідали мґр Сеньків і мґр Будзяк з Рочестеру.

По закінченні панелю, відбулося засідання місцевої Управи. В ній взяв участь гість з Головної Управи, мґр Сеньків.

Я. Г.

ПЕРЕДВАКАЦІЙНИЙ ВЕЧІР В ЛМКЛЮБІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заключний у цьому сезоні вечір у Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку буде присвячений українській бандурі, як національному музичному інструментові. Вечір відбудеться у п'ятницю 11-го червня, о 8 г., з участю бандуриста проф. Романа Левицького, учнів Школи гри на бандурі в Джерзі Ситі і сопрано Дарії Зєлик — звукозаписна студія „Муза" буде демонструвати найновішу техніку запису звуку.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 31-го травня 1971 року відійшов у Вічність наш Найдорожчий

МУЖ і БАТЬКО

бл. п. проф. д-р ОНУФРІЙ ПОГОРЕЦЬКИЙ

ПОХОРОН відбувся в четвер, 3-го червня 1971 року з Парафії св. Володимира і Ольги на цвинтар св. о. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Горем прибиті:

СТЕФАНІЯ — дружина
МАРІЯ і ВОЛОДИМИР ЧИЖИК — донька і зять

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в неділю, 6-го червня 1971 р. ненадійно у сні, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДО

бл. п. ІВАН НАЙДА

проживши 72 р. (на передодні 50-річчя подружжя, що мало відбутись в суботу, 12-го червня), народжений 23 грудня 1898 р. в с. Горошова, пов. Борщів, Україна, довголітній член УНСоюзу Відд. 347 в Міллвілл, Н. Дж.

ПОХОРОН — в четвер, 10-го червня 1971 р. з похоронного заведення Крісті до української православної церкви св. ап. Петра і Павла в Міллвіллі, а опісля на церковний цвинтар.

В глибокому смутку:

дружина — МАТРОНА
син — БОГДАН
доньки: АННА КЛЕН з чоловіком МИХАЙЛОМ
ДОЦЯ НАЙДА
внуки: МИХАЙЛО і ПЕТРІША КЛЕН
ДІЯНА і ВАСИЛЬ НАЙДА

Ділимося болючою вісткою з Рідними і Приятелями, що дня 15-го квітня 1971 року в Чікаґо, Ілл. відійшов у Вічність на 89-му році життя ТАТО, ДІДЯ і ПРАДІД

бл. п. ЮХИМ ТКАЛИЧ

уродженець Запоріжжя на Україні.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 17-го квітня 1971 року.

В смутку залишені:

ОЛЕКСАНДЕР — правнук
ЮРІЙ і ЛЕСЯ ГРАБОВСЬКІ, внучка з мужем
ЄВГЕН і СІЛЬВІЯ ТКАЛИЧ, внук з дружиною
ФЕДІР, син
і Рідня в Краю

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого ЧОЛОВІКА, ТАТА і ДІДА

бл. п. СТЕПАНА СЕРНИ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в неділю, 13-го червня 1971 року

о год. 11-ій ранку

в Церкві СВ. ВОЛОДИМИРА в ҐЛЕН СПЕЙ і МАНАСТИРІ ОО. СТУДИТІВ в Вудстак, Канада

В глибокому смутку:

дружина АНАСТАСІЯ в Україні
Доньки з Чоловіками і Внуками в Україні
Сини з Дружинами і Дітьми в ЗСА
та ближча і дальша Рідня в Америці, Канаді, Польщі й Україні

Молодь Шевченкові

Денвер, не відстаючи від інших наших громад, 21-го березня ц. р. віддав пошану Кобзареві.

Та цього року святкування вийшло понад звичайний шаблон, бо його влаштувало молоде покоління, майже, власними силами. Замість, звичайно прийнятого вступного слова, Академію започаткував діточий хор Рідної Школи. Після того хор „Гомін" відспівав ще дві пісні. Поза згаданим хором, від старшої ґенерації, д-р Є. Петрівський виголосив доповідь, а д-р. Е. Савчин при супроводі фортепіяну М. Венжівського, відспівав декілька пісень. Моттом доповіді було „Вияви ґеніяльности в творчості Шевченка".

Опісля виступили тріо скрипок пл. юн. Наталки, Петра і Юрка Романишиних із в'язанкою українських пісень, викликавши захоплення у присутніх. Першу частину програми закінчили учні Рідної Школи збірною деклямацією „Бандуристе орле сизий".

Другу частину програми, розпочала пл. юначка Х. Кузьмич, кандидатка до консерваторії, виконуючи на фортепіяні декілька точок. Її гру авдиторії кількакратно переривала гучними оплесками. З черги знову хор Рідної Школи відспівав „Реве та стогне Дніпр широкий", а її учні продекламували кілька віршів. На закінчення вдруге виступили зі скрипками брати Романишини при фортепіяновому супроводі Х. Кузьмич.

У всіх виступах, поза добрим підбором матеріялу і добрим виступом виконавців, надзвичайно приємно вражала чистота української діточої мови. Це безумовно заслуга Рідної Школи, а особливо її вчительок Л. Яременко, Ж. Федущак і І. Маренін. Їхня праця була замітна в кожній виконаній точці. За організаційну частину академії повне признання належить культурно-освітньому референтові нашого Відділу УККА, інж. Б. Федущакові. Господарем Академії був голова місцевого Відділу УККА Ст. Коцюба.

С. К.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. Д-р В-ий, Торонто: Дякуємо за „Мудрування Шера Трудо". Ваші міркування ми вже вичерпали в повідомленнях та статтях.

ВШ. В. М., Філядельфія: Дякуємо за увагу і матеріяли. Ви напевно самі спостерегли, що повідомлення з вашингтонської газети „Свобода" передала ще заки ми одержали Вашого листа. Зворушливий Ваш лист з 21-го квітня ц. р., копію якого нам переслали. Шкода, що не мали ми її раніше, були б використали.

ВШ. Ст. Ф., Роял Овк: Ваш „Відкритий лист" відноситься до матеріялів, друкованих в інших газетах і його не можна б друкувати без рівночасного друку матеріялів, до яких він відноситься. На це ми не маємо ані місця, ані — правду сказавши — охоти. Дякуємо, що надіслали.

ВШ. М. К., Джамейка: Єдине, що з Вашого вірша надавалося б друку, це доліплена знімка пташенят. Все ж дякуємо, що надіслали.

ВШ. Д-р М. Л., Боффало: Радо пішли б Вам назустріч та надрукували Вашу відповідь, але не можемо цього вчинити без рівночасної публікації того нісенітного листа, до якого Ваша відповідь відноситься. Тому й не друкуємо.

СЛОВО ДО СУМЛІННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ретів чи законів, схвалених найвищою леґіслятурою Вселенської Церкви, якою був Ватиканський Собор II.

Після того появився лист кард. Тіссерана, образливий для нашої Церкви й народу, на який сильно зареагували миряни та навіть наш громадський провід. Мовчали лише наші єпископи.

У слід за тим, 10 квітня 1970 р. лист кард. Фюрстенберга, розісланий до всіх наших єпископів, у якому він відмовляє нашій Церкві не лише патріярхату, але навіть самоуправного патріярхального устрою. Цей лист наші єпископи не лише поминули мовчанкою, але ще й тримали його в таємниці перед вірними. Про зміст цього листа громада довідалась щойно через рік пізніше із публікації його у „Свободі" цього року.

Того ж 10-го квітня 1970 р. появився ще один куріозний документ у формі комунікату СКВУ, виданий у Канаді, який повідомив громаду про це, що Митрополит Амвросій прилучується до єдности єпископів, підтримує справу створення патріярхату УКЦ, та окремим листом до Папи долучує свій підпис до прохання Синоду УКЦ підвищити Києво - Галицьке Верховне Архиєпископство до гідности Патріярхату.

Дня 20 червня 1970 р. у цій справі появилось чомусь ще додаткове вияснення Митрополичої Канцелярії у Філядельфії, що такий лист Митрополит Сенишин вислав у квітні 1970 (вже немає дня) до Папи. Але у заяві Митрополита цього року дата висилки згаданого листа вже була 15-го травня 1970 р. Про зміст того листа, на жаль, ніколи, ніхто й нічого не довідався, бо його ніде не опубліковано, а на авдієнції делеґатів нашого Т-ва у Митрополита Германюка 29 січня 1971 р. Митрополит Канади ствердив, що із змістом того листа ще й до того часу не є обзнайомлений. І де тут правди шукати?

І так можна б навести ще багато інших фактів, але й тих вистачає, коли глянути, як діяли та що роблять тепер наші Владики. До всіх тих проблем нашої Церкви, таких болячих і таких пекучих, наші єпископи не зайняли рішучого становища ані в обороні своєї Церкви, ані в обороні своїх синодальних ухвал, ані не старались боронити самоуправи своєї Церкви перед втручуванням та обмежуванням тих прав нашої Церкви Східньою Конґреґацією.

Брак діялогу

Наше Т-во неоднократно шукало діялогу з нашими єпископами та просило про авдієнцію для спільного обговорення різних проблем нашої Церкви та для вияснення становища єпископів до самоупрови Помісної УКЦ, до Синоду та його Голови, Верховного Архиєпископа. На жаль, всі прохання, у тому напрямі так у Митрополита Сенишина, як у єпископа Шмондюка зустрілись з відмовою. Досі лише відбулись дві авдієнції з представниками нашого Т-ва. Одна, вже згадана у Митрополита Сенишина, 4 грудня 1969 р., саме перед приїздом кард. Фюрстенберга до Філядельфії, коли йшло Митрополитові про відкликання демонстрації 7-го грудня 1969. На цій авдієнції делеґація, зложена з 3-ох осіб, просила Митрополита прилучитись до ухвал відбутого Синоду, стати на становищі самоуправи нашої Помісної Церкви, повідомити про таке становище своїх вірних окремими пастирським посланням та, врешті, відкласти пляноване святкування на пізніший час і запросити на нього голову Синоду нашої Церкви, Верховного Архиєпископа УКЦ, як Почесного Гостя на тому святі. На наші предложення Митрополит не дав делеґатам позитивної відповіді, обіцяючи лише, що всі справи полагодить із Блаженнішим у персональних розмовах упродовж місяця. Два чи три місяці пізніше вийшла досить дивна заява з Митрополичої Канцелярії, яка не подала до відома наших домагань, а навпаки, мала за ціль делеґацію здискредитувати, згадуючи сіяння якогось роздору. На жаль, у тих часах ми не могли ще в пресі помістити в ім'я правди якесь спростування такої заяви.

Друга авдієнція відбулась у єпископа Шмондюка в Стемфорді на 3 дні перед демонстрацією мирян під палатою єпископа. Коли про неї довідався шеф поліції в Стемфорді, то він сам звернувся до Владики і за його посередництвом ми мали змогу говорити зі своїм єпископом. На цій авдієнції делегати нашого Т-ва, Студентського Комітету за Патріярхальний Устрій УКЦ та Т-ва Прихильників Укр. Катол. Університету в Римі просили Преосвященного Шмондюка виявити вірним його становище до проблем Церкви, а зокрема до голосної вже тоді процедури номінації Папою двох нових єпископів. Короткий звіт із двогодинної авдієнції був поміщений вже у „Свободі". Можна лише тут ствердити, що жадного позитивного становища до самоуправи Нашої Церкви, як і до інших її пекучих справ еп. Шмондюк не дав.

Не мовчав лише у всіх згаданих справах наш Верховний Архиєпископ, який завжди, негайно й речево відбивав всякі удари зі сторони Ватикану, а зокрема Східньої Конґреґації. На жаль, мовчанка та брак єдности наших єпископів не допомагали заходам Верховного Архиєпископа.

Не допомагав йому у цій боротьбі за права нашої Церкви й наш громадський провід, не помагала й деяка преса. Роками збував громадський провід справи нашої Церкви мовчанкою. Аж тиск мирянського руху, тиск низових клітин громадського життя, а зокрема й тиск Центральних Професійних Товариств довів до того, що врешті в останніх тижнях Політична Рада та Екзекутива УККА стала на правильному шляху та опублікувала рішучі постанови в пресі. Таким самим шляхом пішли Організації Українського Визвольного Фронту, Союзу Українок та інші організовані громади та стали вже явно в обороні автономних прав нашої Церкви й рішуче протиставляться „всяким виломам із якоїнебудь сторони вони не походили б".

Номінація двох нових єпископів

Брак впроваджування у життя нашими єпископами в ЗСА ухвал Синоду та самоуправного устрою Помісної УКЦ, інертність та брак спротиву Східній Конґреґації з приводу вмішування її до справ нашої Церкви та послушність Східній Конґреґації заохочували кард. Фюрстенберґа до дальшого наступу та зробити й ще один вилім у нашій автономній Церкві, іменуючи на власну руку, з поминенням юрисдикції Верховного Верховного Архиєпископа й Синоду нашої Церкви, аж двох нових єпископів та настоюючи на їх висвяченні в прискореному часі. Таким чином кард. Фюрстенберґ хотів показати єпископам свою владу, як префекта Східньої Конґреґації, хоч її влада вже минулась тоді, як постала Помісна Українська Католицька Церква. На жаль, і тут наші єпископи не взяли в оборону самоуправне становище нашої Церкви.

МИКОЛАЇВСЬКА ОБСЕРВАТОРІЯ

Астрономічній обсерваторії в м. Миколаєві, одній із перших в Україні, сповнилось 150 років від часу заснування, в травні 1821 р. У наш час Миколаївська Астрономічна Обсерваторія навіть формально не належить Україні: її обернено в Головний Центр АН СССР для спостережень за тілами соняшної системи і вивчення їх взаємного розміщення у космосі. З нагоди 150-річного існування в Обсерваторії відбулась наукова сесія ради Головної Обсерваторії Академії Наук Совєтського Союзу, на яку представники Київської і Харківської обсерваторії одержали тільки по кілька запрошень.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АНТІН ШУМЛЯНСЬКИЙ — член УНС Відд. 330 Т-ва Запорозька Січ в Літел Фолс, Н. Й., помер 24-го травня 1971 р. на 64-му році життя. Покійний народився в Смокей Ран, Па. Став членом УНСоюзу в 1933 році. Полишив у смутку дружину Марію, синів: Стефана, Івана, Річарда і Йосифа. Братів: Івана, Петра, Франка і сестру Марію (брати і сестра в Україні) й три внуки. Похорон відбувся 27-го травня 1971 р. на цвинтарі St. Mary's в Товн оф Геркімер.
Вічна Йому Пам'ять!
Ярослав Мартинюк
секретар Відділу

ГРИГОРІЙ КУЗЬМА — член УНСоюзу Відд. 466 Т-ва Івана Франка в Брентфорді, Онт., помер 26-го квітня 1971 р. на 72-му році життя. Покійний народився в с. Романівка, Україна. Став членом УНСоюзу в 1963 році. Полишив в смутку дружину Михайліну, та брата Миколу в Україні. Похорон відбувся 29-го квітня на цвинтарі св. Йосафата в Брентфорді, Онт.
Вічна Йому Пам'ять!
Г. Нога, секр. Відділу

ТЕОДОР ГОЛОВЧАК — член УНСоюзу Відд. 352 Т-ва св. Арх. Михаїла в Честер, Па., помер 16-го травня 1971 р. на 85-му році життя. Покійний народився в Галичині, Україна. Став членом УНСоюзу в 1926 році. Полишив в смутку дружину Анну, дочки Розалію та Катерину, брата Ілька, чотири внуки та два правнуки. Похорон відбувся 19-го травня 1971 р. на цвинтарі Immaculate Heart в Лінвуд, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Щербак, секр. Відділу

ФРАНКО (ТЕОДОР) РАДЬО — член УНСоюзу Відд. 147 Т-ва св. Михаїла в Аллентавн, Па., помер 21-го квітня 1971 р. на 51-му році життя. Покійний народився в Аллентавн, Па. Став членом УНСоюзу в 1938 році. Полишив у смутку батька Михайла, маму Катерину, братів Івана, Миколу, Петра, Тараса, Василя і сестру Дольорес. Похорон відбувся на укр. прав. цвинтарі св. Марії в Аллентавн, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Гуцайлюк, секр. Відд.

ГРИГОРІЙ ЗОТОВСЬКИЙ — член УНСоюзу Відд. 25 Т-ва Свобода в Джерзі Ситі, помер 18-го квітня 1971 р. на 69-му році життя. Покійний народився в Барвінково, Україна. Став членом УНСоюзу в 1950 році. Полишив в смутку дружину Варвару, доньку Анну, зятя Богдана, сестру Марію і внуків Юрія і Романа. Похорон відбувся 20-го квітня на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ПЕТРО МЕЛЬНИК — член УНСоюзу Відд. 45 Т-ва Любов в Філядельфії, Па., помер 16-го травня 1971 р на 72-му році життя. Покійний народився в селі Дуліба, Зах. Україна. Став членом УНСоюзу в 1934 р. Полишив в смутку сина Євгена, невістку і троє внуків. Похоронено Покійного Петра на Окленд цвинтарі біля Філядельфії, Па, 16-го травня 1971 р.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Сеник, секр. Відділу

ІВАН КОНИК — член УНС Відд. 192 Т-ва Запорозька Січ в Геркімер, Ню Йорк, помер 18-го березня 1971 р. на 49-му році життя. Покійний народився в селі Клийвія, Ню Йорк. Став членом УНСоюзу в 1941 р. Полишив в смутку дружину Франціс, дочку Марію і сина Михайла, двох братів, Михайла і Василя, ближчу та дальшу родину. Похорон відбувся 22-го березня 1971 на цвинтарі Королева з Небес у Вгіттієр, Лос Анджелес, Каліфорнія.
Вічна Йому Пам'ять!
Яр. Сенишин, секр. Відд.

МИКОЛА ДРОБОТ — член УНСоюзу Відд. 153 Т-ва Л. Мишуги в Філядельфії, Па., помер 29-го квітня 1971 р. на 35-му році життя. Покійний народився в Дніпропетровську, Україна. Полишив в смутку дружину Ірену, дітей Соню, Оленку і Богдана, батьків Івана Ксеню Дробот і сестер Галину Воскобійник і Раю Обновлену та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 2-го травня 1971 р. на цвинтарі в Бавнд Бруку.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Скіра, секр. Відділу

ВАСИЛЬ КУШНІР — член УНСоюзу Відд. 304 в Боффало, Ню Йорк, помер 10 травня 1971 р. на 79-му р. життя. Покійний народився в селі Тучапи, район Городок, обл. Львів, Україна. Став членом УНС в 1930 р. Полишив в смутку дочку Марію і зятя Івана Слободян, внучки Анна-Марія з мужем Іваном Сусла і Дайні-Мирослава Слободян; сестру Домцю Галаджун в Україні, і дітей брата і сестер в Україні і в Вунсакет, Р.І. Похорон відбувся 13-го травня 1971 р. на цвинтарі Мт. Олівет Семетері в Кенморе, Ню Йорк.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Гнатик, секр.

ПЕТРО ПУПЧОК — член УНСоюзу Відд. 1 Т-ва св. Андрея в Шамокін, помер 26-го квітня 1971 р. на 66-му р. життя. Покійний народився в Шамокін. Став членом УНСоюзу в 1939 р. Полишив в смутку дружину Софію, доньки Марію-Анну та Анну Луїзу, братів Івана, Михайла, Йосифа і Юрія та сестер Анну і Марію. Похорон відбувся 28 квітня 1971 р. на цвинтарі Transfiguration в Шамокін, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ПЕТРО КОВАЛЬЧУК — член УНСоюзу Відд. 439 Т-ва ім. Є. Коновальця в Судбурах, Онт. Канада, помер 14-го травня 1971 р. на 51-му р. життя. Покійний народився в Новосілках, пов. Скалат, Україна. Став членом УНС в 1959 році. Полишив в смутку дружину Надію, дочку Ліду, знайомих і односельчан в Канаді і ЗСА та рідню в Україні.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Зацерковний, секр. Відд.

ТЕОДОРА ГЛАДЬО — членка УНСоюзу Відд. 467 Т-ва Молода Україна в Джанставн, Па., померла 22-го квітня 1971 р. на 80-му році життя. Покійна народилася в Зах. Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1940 році. Полишила в смутку 3 сини і одну дочку. Похорон відбувся 25-го квітня на цвинтарі Ґренвю в Джанставн, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Т. Лялька, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 12-го ЧЕРВНЯ 1971 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ —182 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі Укр. Правосл. Церкви, 635-655 Broad St. — Управа.

НЕДІЛЯ, 13-го ЧЕРВНЯ 1971 р.

НЮАРК, Н. Дж. Збори Б-ва св. І. Хрестителя — 76 Відд. о год. 1-ій по пол. в укр. кат. школі при Санфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — М. Демчук, предс., В. Салабун, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6570. Леоля кличе допомоги їй

IN THE CAVE SHELTERING THEM FROM THE STORM, CAPTAIN WILDCAT'S SEARCHLIGHT DISCLOSES A STRANGE PAPER!

A NOTE... IN ENGLISH!

У печері, яка хоронить їх від бурі, прожектор сотника Дикого Кота відкриває дивний папір.

Записка — англійською мовою!

Благаю, допоможіть мені, хтонебудь читатиме це! Я — Леоля, одинока дитина вождя народу лупів Матабузі, який думає, що я не живу!

Мужчини варунґи таборували тут зо мною одну ніч. Скажіть мому батькові, мерщій, прошу! Леоля.